

"Herrgårdarnas roll är sorgligt underskattad"

NR 4 2021
PRIS 99 KR inkl moms
109 NOK
9,95 EURO
www.godsoggardar.se

GODS & GÅRDAR 4 2021

GODS & GÅRDAR

Nr 246
April

Vårtips
Duka för en
blommande påsk!

SVERIGES VACKRASTE HERRGÅRDSHEM

Vi ökar!
Nu
87000
läsare*

*Orvesto Konsument
2020:3

Lyckan i ett ORANGERI

Inredning, idéer & inspiration
Konstnärens gröna oas
Sköna växthus i klassisk stil

NJUTBARA HEM
Vackraste villan
på Capri

Välkommen
hem till
Leija Graf!

Matisse's färgfest
Vild konst från 1910-talet

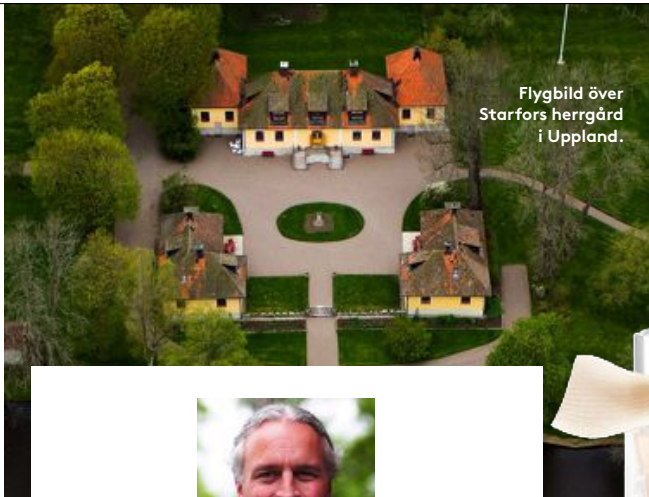
Konsten att sälja
en släktgård

4 DRÖMSLOTT

Ståtliga Skottorp i nya händer • Fyra sekler på Nynäs
Hemtrevligt på Salnecke • Vasapalatset i Vadstena

4 DRÖMSLOTT STÅTLIGA SKOTTORP I NYA HÄNDER • FYRA SEKLER PÅ NYNÄS • HEMTREVLIKT PÅ SALNECKE • VASAPALATSET I VADSTENA

TIDSAM 0970-04
7138809710099021
RETURVECKA 15

Flygbild över Starfors herrgård i Uppland.

FYRA FRÅGOR

”Herrgårdarnas roll är sorgligt underskattad”

Starfors & Molnebo – uppländska herrgårdar med anor är en ny bok från bokförlaget Langenskiöld. Göran Ulväng, en av författarna, skrev boken på uppdrag av ägaren Anders Wall.

Varför skrev du boken?

– Jag är forskare med inriktning mot bland annat herrgårdar och gods, med syfte att försöka förstå herrgårdarnas roll i samhället från medeltid och fram till idag. Jag känner Anders Wall sedan länge – vi är från samma bygd – och han frågade mig om jag ville skriva. Och visst ville jag det!

Du är ekonomihistoriker, vad kan vi lära oss av herrgårdarnas utveckling?

– Starfors och Molnebo är båda representanter för de små och mellanstora herrgårdarna som utgjorde omkring 85 procent av herrgårdarna i Sverige. Jag har försökt att sätta in dem i ett bredare historiskt perspektiv. Herrgårdarnas roll i samhället är sorgligt underskattad. Deras ekonomiska, sociala och politiska betydelse är ofta okänd. Det centrala för familjerna var hur mycket jord man kunde kontrollera, som gav inkomster och inflytande. Herrgårdarnas roll har därför varierat över tid, från medeltiden och fram till slutet av 1800-talet utgjorde de basen i de flesta stater. Under 1900-talet blev de hem för en livsmedelsproducerande elit som kämpade för att hålla gårdarna i stånd. Idag tas många herrgårdar över av en ny, ofta urban, elit. Inte sällan med stora ombyggnader som följd, som utplånar årsringarna.

Vilken epok har intresserat dig mest?

– Mest intressant är utan tvivel 1800-talets andra hälft och 1900-talet, då lönsamhet sjönk i både järnproduktion och jordbruk. Familjerna fick kämpa för att behålla gårdarna. Att i bevarade protokollsböcker från 1905 till 1956 följa familjen Hahrs kamp för att behålla sitt älskade Starfors var både högt intressant och sorgligt.

Har Anders Wall varit engagerad i boken?

– I hög grad. Jag och min medförfattare Irma Ridbäck har fått helt fria händer, men Anders har läst allt kontinuerligt och gett bra kommentarer.

GODS & GÅRDAR 4.2021

Chloé Mini Signature EdP, 20 ml, 425 kr.

SKÖNHET VÄLDOFT I MINIFORMAT

Chloés feminina, sensuella och chica rosdoft har älskats av många sedan den lanserades 1975. Nu kommer den rosettprydda flaskan i ett nytt format, 20 ml. Perfekt att ha i handväskan och på resor.

SHOPPING VÄSKA FÖR SAMLARE

Kombinationen av läder och rotting har blivit Palmgrens signum. I samband med 125-årsjubileet i år lanseras nya produkter, bl a en rottingväska i fyra olika färger. Den säljs i en numererad och limiterad upplaga om totalt 100 väskor.

Läderväska med front av rotting, pris 5 595 kr, Palmgrens.

Att byta ut en maskin mot en lie ger många vinster.

TRÄDGÅRD

Historisk odling – bra för själen

Vi har en del att lära oss av 1700-talets trädgårdsmästare. Det vet Joakim Seller, trädgårdsmästare på Gunnebo slott & trädgårdar, som har forskat i ämnet. Hans slutsats är att vi mår bra av att betrakta trädgårdsskötsel som ett kreativt hantverk. Att byta ut dagens bullrande maskiner mot gammaldags redskap gör arbetet mer lustfyllt - och miljövänligt.

Vårblommor blir ett vackert blickfång.

FOTO JEANNINE GOVAERS

DEKORATION

Vårkänsla på en bricka

Få saker ger så mycket vårkänsla som de första spirande blommorna. Du kan skapa ett vackert arrangemang genom att ställa små vaser med olika blommor på en bricka. Fler tips och inspiration finns på Blomsterfrämjandets sajt, blomsterframjandet.se